

USTVARJANJE NOVIH DELOVNIH MEST

Reka:

Težave le z zaposlitvijo žensk

Služba za posredovanje dela na Hrvaškem je v maju, odkar obstaja, zaposlila doslej največje število oseb. Ta rezultat pojasnjujejo s tesnim sodelovanjem lokalnih birojev za posredovanje dela in gospodarskih organizacij, ki čedalje redneje prijavljajo prosta delovna mesta.

Od začetka leta se število začasno nezaposlenih v večjih industrijskih krajih (Zagreb, Osijek, Split, Karlovac) stalno zmanjšuje. Izjema je edino Reka, kjer se število nezaposlenih celo nekoliko povečuje, kar se posebno nanaša na ženske. V začetku leta je bilo v reškem okraju skoraj 2000 nezaposlenih žensk, v prvem tromesečju pa so jih zaposlili 1000. Večina je zaposlena v trgovini in kovinsko-predelovalni industriji. Z razširitvijo obratov je tovarna papirja sprejela 50 nekvalificiranih delavk, podjetje »Rikardo Benčić« sprejelo 40 delavk, »Etilen« bo sprejel, ko se bo preselil v nove prostore, 70 žensk, podjetje »Rio« pa bo v novem obratu trikotaje zaposlilo še 200 delavk. V praksi se je torej pokazalo, da je mogoče zmanjšati število nezaposlenih z boljšim izkoriščanjem lokalnih možnosti.

Dejstvo pa je, da znaša število nezaposlenih žensk, kljub storjenim ukrepom, še naprej približno 2000. (Zaposlitev moških na področju mesta in okraja pa ni problem, moški brez težav dobijo zaposlitev

v ladjedelništvu, v kovinskopredelovalni industriji in prometu.) Zato so v maju organizirali v okrajnem ljudskem odboru posebno komisijo, ki se ukvarja s problematiko zaposlovanja žensk. Komisija je najprej raziskala vzroke takega stanja.

Eden izmed teh je ta, da sta Reka in Opatija z okolico najbolj razvita turistična kraja, ki zaposlita v sezoni v gostinskih objektih veliko število delovne sile. V drugih osmih mesecih pa ostane 80 od-

stotkov tega osebja izven delovnega razmerja in prejema materialno zavarovanje.

V komisiji poudarjajo, da je mogoče enega izmed vzrokov za velik dotok deklet in žensk iz primorskih vasi na Reko povezati s tistim členom uredbe o otroškem dodatku, ki se nanaša na ohišnico. Približno 80 odstotkov gospodarstev v okraju nima več zemlje, kakor znaša določen minimum za prejemanje celega otroškega dodatka. Ker pa je ta zemlja preveč razdrobljena, je ne upoštevajo kot ohišnico, temveč kot posestvo in je podvržena davku oziroma vpliva na znižanje otroškega dodatka. Trdijo, da zato številna dekleta, ki niso polnoletna, in celo ženske iščejo zaposlitev, da bi povečale zaslužek.

S. Sener

Niš:

Sprejeli so akcijski program

V Nišu je trenutno 2200 delavcev in aslužbencev, ki iščejo delo na biroju za posredovanje dela. Med nezaposlenimi je 1100 delavk, od katerih je 95 odstotkov brez kvalifikacij, 600 pa je kvalificiranih kovinskih delavcev, večinoma mladincev, ki so se vrnili z odsluženja vojaškega roka, a jih gospodarske organizacije v mestu za zdaj ne morejo zaposliti.

Zaradi ugotavljanja možnosti za zaposlitev začasno nezaposlenih oseb so na pobudo okrajnega sindikalnega sveta sklicali sestanek z zastopniki gospodarskih organizacij, zbornic, političnih organizacij in okrajnega ljudskega odbora, na katerem so sprejeli akcijski program za reševanje tega problema. V programu na

primer ugotavljajo, da je v Nišu občutiti živo potrebo po nekaterih komunalno obrtnih uslugah, ki so večinoma prepuščene zasebnim osebam, nadalje po uslužnostnih delavnicah za usluge gospodinjstvom in komunalnim službam, ki niso dovolj razvite. Te usluge opravljajo večinoma zasebni obrtniki. Razen tega opravljajo usluge gospodinjstvom ali posameznim obrtnikom nadurno tudi nekateri stalno zaposleni delavci, kar ni, kakor poudarjajo, najboljše rešitev. Sklenili so, da bodo čimprej organizirali uslužnostne delavnice: čevljarstvo (v mestu je 100 začasno nezaposlenih čevljarjev), nadalje mešano kovinsko, pleskarsko-barvarsko, krojaško in dimnikarsko delavnico. M. D.

Iz delovanja hišnih svetov v Sežani

Čedalje večja samostojnost

V sežanski občini je 34 hišnih svetov in dve stanovanjski skupnosti — Sežana in Dutovlje. Njihovo delo koordinira stanovanjska uprava, v kateri dela samo en uslužbenec. Prej je bilo vse delo centralizirano v stanovanjski upravi. Sprejemala in pobirala je stanovanjsko najemnino in po sklepu občinskega ljudskega odbora razporejala ta sredstva v sklad za amortizacijo, sklad za vzdrževanje stanovanj in v sklad za hišno oziroma stanovanjsko upravo. Stanovanjska uprava je imela za ta sredstva v banki tri račune — za vse hišne skupnosti skupaj, medtem ko je sklad za stanovanjsko upravo, v katerega se vnaša del sredstev za hišno upravo, vodila na posebnem računu. Glede na tak položaj hišni sveti niso bili zainteresirani za redno plačevanje najemnine, niti niso vedeli, s kakšnimi sredstvi razpolagajo in zato niso skrbeli za redno vzdrževanje zgradb. Za popravila so se navadno obračali na stanovanjsko upravo.

Lani so poslovanje hišnih svetov v tej občini nekoliko reorganizirali. Na sestanku zastopnikov hišnih svetov, ki je bil sklican na predlog občinskega ljudskega odbora, je bilo sprejetih več sklepov. Predvsem so hišni sveti v okviru predpisov v celoti prevzeli upravljanje stanovanjskih hiš. Vsak svet izvoli blagajnika, ki skrbi za redno pobiranje najemnine. Po predhodnem dogovoru med banko

in občinskim ljudskim odborom ima vsak hišni svet v banki sklad za amortizacijo, za vzdrževanje in za hišno upravo, s čimer je dobil tudi materialno osnovo za upravljanje. Končno pa je bilo hišnim svetom prepuščeno, da v skladu s predpisi samostojno razpolagajo s sredstvi in sklepajo o popraviljanju in rednem vzdrževanju hiš.

Velika popravila izvršujejo iz amortizacijskega sklada, medtem ko izločijo iz sklada za hišno upravo 70% sredstev za stanovanjsko upravo in njeno vzdrževanje.

Ti sklepi kakor tudi materialna zainteresiranost hišnih svetov so kmalu rodili dobre rezultate. Hišni sveti se čutijo bolj odgovorne, skrbijo za pravičen dotok sredstev, hišni red, za skupne naprave in instalacije, ukrepajo proti nerednim najemnikom itd.

Pri upravljanju stanovanjskih hiš je bila dosežena še druga kakovostna sprememba. Za velika in neodložljiva popravila se nekateri hišni sveti, posebno tisti, ki upravljajo stare ali nedograjene hiše, obračajo za kredit na občinski stanovanjski sklad. Hišni sveti v takih primerih sami sklepajo pogodbe z izvajalci del, številna dela pa izvršijo najemniki sami. Za kredite prosijo v sporazumu z upravnim odborom stanovanjskega sklada, računajo pa s tem, da je mogoče izposojena sredstva vrniti v polletnih obrokih v petih do desetih letih. Posojilo vračajo iz sredstev vplačanih najemnin, in to iz tistega dela, ki služi za hišno ali stanovanjsko upravo

tako, da del teh sredstev pustijo za manjša tekoča popravila. Naj navedemo primer.

V neki starejši stanovanjski hiši s šestimi stanovanji znaša mesečna najemnina 10.000 din. Od tega zneska vplačajo v sklad za amortizacijo 35% ali 3500 din, v sklad za vzdrževanje 50 odstotkov ali 5000 din in v sklad za hišno upravo 15 odstotkov ali 1500 din. Po predpisih je mogoče uporabiti sredstva iz sklada za amortizacijo in vzdrževanje, kar znaša 8500 din na mesec ali 102.000 din na leto. Po predračunu je za popravilo hiše potrebni 400.000 din. Za ostanek sredstev bo hišni svet prosil iz občinskega sklada, posojilo pa bo vračal pet let — približno 81.200 din na leto s 3 odstotnimi obrestmi. Razlika 20.800 din, ki bo ostala v skladih, bo lahko uporabljal za najnujnejše vzdrževanje hiše. Razumljivo je, da so najemniki v novih hišah v ugodnejšem položaju. Zato morajo hišni sveti in stanovanjske skupnosti skrbeti za to, da se v takih hišah ne trošijo sredstva amortizacijskih skladov. Po sklepu sežanskega občinskega ljudskega odbora plačujejo nove hiše večji odstotek (65 odstotkov) v amortizacijski sklad, kar imajo za pravilno, ker so tem hišam potrebna minimalna sredstva za vzdrževanje.

Po opravljeni reorganizaciji dela hišnih svetov stanovanjske uprave nimajo več operativnih funkcij, temveč jim je prepuščena vloga svetovalca in pomočnika, za to delo pa zadostuje samo ena oseba.

Karlo Turk